

Okvir za razvoj i procjenu kvalitete e-kolegija

Uvod

Na Sveučilištu u Rijeci (dalje: Sveučilište) se od samog početka organizirane implementacije e-učenja pažnja posvećivala ne samo tehnološkim već i pedagoško-didaktičkim aspektima e-učenja. E-učenje se smatra kvalitativno novim obrazovanjem koje omogućava interaktivan, dvosmjernan proces komunikacije između nastavnika i studenta uz pomoć tehnologija koje se temelje na Internetu.

Strategija uvođenja e-učenja na Sveučilištu u Rijeci 2006.-2010. kao integralni dio cjelokupne Strategije razvoja Sveučilišta bila je prva takve vrste u Hrvatskoj. Nakon usvajanja *Strategije razvoja e-učenja na Sveučilištu u Rijeci 2011.-2015.* osnovano je prvo Povjerenstvo za e-učenje Sveučilišta u Rijeci koje sačinjavaju predstavnici svih sastavnica Sveučilišta i aktivno djeluje do 2015. godine. Povjerenici za e-učenje nastavljaju djelovati na informiranju i senzibiliziranju nastavnika i studenata za e-učenje, a udio korištenja alata za e-učenje prati se kao pokazatelj strateškog cilja povećanja udjela e-učenja u studijskim programima kroz *Strategiju Sveučilišta u Rijeci 2014.-2020.*

Slijedom odluke Senata Sveučilišta u Rijeci o uvođenju Modela hibridne nastave na svim studijskim programima i potrebe za nastavkom rada na razvoju i praćenju kvalitete *online* učenja, u srpnju 2020. godine osnovano je Povjerenstvo za *online* učenje Sveučilišta u Rijeci (POU) čije su zadaće vezane uz planiranje aktivnosti za razvoj i praćenje kvalitete *online* nastave na Sveučilištu. U rujnu 2020. godine osnovana je radna skupina unutar POU s ciljem izrade nove verzije preporuka za unaprjeđenje e-učenja na Sveučilištu.

Prve *Preporuke za izradu obrazovnih materijala za e-učenje* na Sveučilištu je izradilo Povjerenstvo za implementaciju e-učenja 2009. godine kako bi se definirao minimalni skup tehničkih i pedagoških standarda i preporuka za obrazovne materijale za e-učenje koji će olakšati i ubrzati izradu nastavnih materijala te omogućiti vrednovanje digitalnih sadržaja prema ujednačenim kriterijima.

Dokument iz 2009. godine je predložio kategorizaciju (klasifikaciju) razine primjene tehnologije e-učenja u nastavi. Razine su se odnosile na kolegije koji se izvode klasično uz korištenje digitalnih materijala za e-učenje, na kolegije koji se izvode hibridnim (mješovitim) načinom i na kolegije koji se u potpunosti izvode *online*.

Iako je ideja istaknuta u dokumentu iz 2009. da „preporuke i upute o tome kako trebaju izgledati nastavni materijali ili kako napraviti dobre nastavne materijale mogu pomoći u postizanju zajedničke razine kvalitete“ i dalje aktualna, pokazalo se kako je predložena kategorizacija razina primjene e-učenja danas zastarjela te se javila potreba za novim dokumentom koji neće staviti naglasak na izradu sadržaja za e-učenje već će, u skladu sa suvremenim trendovima u e-učenju, donijeti okvir s elementima ili kriterijima za procjenu kvalitete e-kolegija koji se izvode u hibridnom modelu e-učenja ili u potpunosti *online*. Pri tome naglasak ne treba više biti na omjeru učioničke (*onsite*) i *online* nastave već se prvenstveno treba usmjeriti na standarde i smjernice osiguranja i unaprjeđenja kvalitete visokoškolske nastave.

Unatoč tome što je kvaliteta e-učenja sastavni i neodvojivi dio kvalitete učenja i poučavanja općenito te su standardi i smjernice za osiguravanje kvalitete na Europskom prostoru visokog obrazovanja (*Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area - ESG*) primjenjivi i na hibridnu ili nastavu koja se u potpunosti izvodi *online*, uočava se potreba da se definira skup kriterija prilagođen upravo e-učenju odnosno da se u okviru postojećih ESG standarda izradi dopuna primjerena za tehnologije e-učenja u obliku dodatnih pojašnjenja, preporuka i primjera dobre prakse.

Danas postoji niz uputa i preporuka za izradu kvalitetnih e-kolegija za početnike i naprednije nastavnike koje mogu koristiti i nastavnici sa Sveučilišta u Rijeci, no uočava se potreba za sažetim prikazom u kojem će biti grupirane

najvažnije kategorije s elementima na koje treba obratiti pažnju kod razvoja e-kolegija te kod procjene kvalitete e-kolegija.

Kao polazne točke u izradu ovog dokumenta uzet je dokument Sveučilišta u Rijeci „Preporuke za izradu obrazovnih materijala za e-učenje“, ENQA - in (European Association for Quality Assurance in Higher Education) dokument „Considerations for quality assurance of e-learning provision“ te matrica za procjenu e-predmeta prema razini primjene tehnologije e-učenja Centra za e-učenje SRCE kako bi se predložio vlastiti Okvir za razvoj i procjenu kvalitete e-kolegija. Ovaj okvir predstavlja prvi dio budućih preporuka koje će se temeljiti na primjeni ESG standarda na hibridnu ili *online* nastavu.

Pri definiranju okvira, odnosno pri odabiru kategorija i elemenata, naglasak se nije stavio na tehnologiju već se prvenstveno vodilo računa da je kod e-učenja riječ o obrazovanju i nastavi usmjerenoj na studenta, pri kojoj nastavnik potiče aktivno usvajanje i primjenu novih znanja, pruža podršku studentima i potiče njihovu međusobnu suradnju. Naglasak je tako na standardima: ESG 1.3. Učenje, poučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta i ESG 1.6. Resursi za učenje i podrška studentima.

Ovaj dokument daje pregled osnovnih pojmova iz područja e-učenja te donosi prijedlog okvira za razvoj i procjenu kvalitete e-kolegija. Svrha Okvira jest da svim zainteresiranim korisnicima (nastavnicima, sastavnicama i Sveučilištu) omogući:

- samoprocjenu e-kolegija u svrhu unaprjeđenja
- procjenu kvalitete nastave na predmetu u kontekstu korištenja e-učenja u hibridnom modelu izvedbe
- procjenu kvalitete nastavne djelatnosti nastavnika u svrhu napredovanja u zvanju, dodjele nagrade za nastavnu izvrsnost i sl.
- dodjelu nagrade za najbolji e-kolegij na sastavnici ili/i Sveučilištu

kao i ostale svrhe procjene kvalitete izvedbe hibridnog modela nastave.

Valja naglasiti kako je okvir prikladan i za nastavnike koji su početnici u razvoju e-kolegija pomažući im u planiranju i razvoju novih e-kolegija.

Okvir donosi elemente s kriterijima kvalitete podijeljene u četiri kategorije: 1. Organizacija e-kolegija, 2. Materijali za učenje, oblici i metode e-učenja, 3. Praćenje i vrednovanje i 4. Komunikacija te za svaki od elemenata kategorija definira tri razine kvalitete: početnu, razvijenu i naprednu. Pri tome početna odgovara minimalnoj razini kvalitete, razvijena zadovoljavajućoj razini kvalitete, a napredna visokoj razini kvalitete. **Svaka viša razina podrazumijeva da su za pojedini element zadovoljene i niže razine.**

Važno je naglasiti kako je definirani Okvir općenito primjenjiv na sve oblike e-učenja opisane u dijelu o osnovnim pojmovima e-učenja. Autori Okvira svjesni su činjenice da postoji velika raznolikost u mogućnostima primjene na različitim sastavnicama, studijskim programima, predmetima unutar programa, kao i u pristupima e-učenju.

Pregled osnovnih pojmova iz područja e-učenja

Definicije e-učenja i njegove karakteristike mogu se znatno razlikovati u različitim kontekstima te se u ovome uvodnom tekstu potrebno upoznati s različitim objašnjenjima i pojmovima iz ovog područja. Pri tome su se kao relevantne uzele definicije i pojašnjenja ovih pojmova u dokumentima Sveučilišta u Rijeci vezanim za e-učenje te iz ENQA - inog dokumenta „Considerations for quality assurance of e-learning provision.“

E-učenje (engl. *e-learning*) je pojam koji opisuje obrazovni proces unaprijeđen uporabom novih informacijsko-komunikacijskih tehnologija (IKT). Riječ je o bilo kojem obliku učenja, poučavanja ili obrazovanja koji je

potpomognut prvenstveno onim tehnologijama koje se temelje na Internetu. Važno je naglasiti da se u vezi s definiranjem pojma e-učenja sve više govori o kvalitativno novom obrazovanju koje će osigurati interaktivan ili dvosmjernan proces između nastavnika i studenta uz pomoć elektroničkih medija: nastavi koja će biti usmjerena na studenta (a ne na nastavnika), koja će poticati aktivno usvajanje i primjenu novih znanja te međusobnu suradnju i studenata i nastavnika.

E-učenje se klasificira najčešće na osnovi stupnja razlikovanja od tradicionalnih strategija učenja te je uobičajeno navođenje dva pristupa:

- **online obrazovanje** ili nastava je oblik nastave pri kojemu studenti uče samostalno i u potpunosti bez pohađanja klasične nastave u učionici (koja se naziva i *onsite* nastava).
- **hibridno obrazovanje** ili nastava je kombinacija klasične, *onsite* nastave u učionici i nastave koje se odvija *online*.

Prema načinu odvijanja razlikuju se asinkroni i sinkroni oblik e-učenja.

- **Asinkrono e-učenje** omogućuje samostalno učenje na zahtjev odnosno u vremenu koje odgovara sudionicima ovakve nastave. Aktivnosti e-učenja su dizajnirane tako da studenti i nastavnici ne moraju istovremeno biti prisutni prilikom njihova izvođenja (npr. sadržaji za učenje su u obliku lekcija uključeni u neki sustav za e-učenje).
- **Sinkrono e-učenje** dizajnirano je tako da nastavnik izvodi nastavne aktivnosti u točno određeno vrijeme prema predviđenom vremenskom rasporedu, najčešće putem videokonferencija dok svi studenti u to vrijeme prisustvuju ovakvoj *online* nastavi. Kako je uobičajeno da se sinkrona predavanja snimaju, moguće je da ih studenti i naknadno pregledavaju (u asinkronom obliku rada).

Vrednovanje je sustavno prikupljanje podataka o znanjima, vještinama i sposobnostima studenta. Provodi se tijekom procesa učenja i poučavanja, u skladu s unaprijed definiranim postupcima i kriterijima, a uključuje provjeravanje, praćenje i ocjenjivanje. Razlikujemo formativno i sumativno vrednovanje.

- **Formativno vrednovanje** provodi se tijekom izvođenja nastavnog procesa i usmjereno je na prikupljanje informacija o napredovanju studenata te njihovu usmjeravanju u učenju. U proces formativnog vrednovanja značajno je uključiti studente i to kroz **samovrednovanje** (s ciljem kritičke analize vlastitog napretka i rezultata učenja, usmjeravanja i prilagođavanja daljnjeg učenja te postavljanja vlastitih ciljeva učenja) i **vršnjačko vrednovanje** (aktivno uključivanje studenata u vrednovanje ostalih studenata).
- **Sumativno vrednovanje** uključuje skup postupaka kojima nastavnik, uz razrađene kriterije i načine bodovanja, utvrđuje stupanj usvojenosti ishoda, stečenih znanja, razvijenih vještina i sposobnosti, ostvarene samostalnosti i odgovornosti prema radu. Vrednovanje rezultira dodjeljivanjem bodova ili ocjene.

Za potrebe ovog dokumenta uzimajući u obzir gore navedene definicije, pod **e-kolegijem** se podrazumijeva predmet u studijskom programu osmišljen tako da se odvija hibridno ili u potpunosti *online* te koristi neke od asinkronih ili sinkronih oblika e-učenja, najčešće njihovu kombinaciju. E-kolegij s tehničke strane ima svoj virtualni prostor na nekom sustavu za upravljanje učenjem (npr. Merlin, MS Teams) koji je dostupan svim upisanim studentima i služi za organizaciju elemenata e-kolegija, materijala za učenje, oblika i metoda e-učenje, praćenje i vrednovanje studenata te komunikaciju među nastavnicima i studentima te među studentima.

Važno je naglasiti da je e-učenje vrlo dinamično i inovativno područje obrazovanja te je definicije potrebno redovito ažurirati i prilagođavati kako bi odražavale nova postignuća.

Kategorije i razine kvalitete za vrednovanje e-kolegija

1. Organizacija e-kolegija

Kategorija „Organizacija e-kolegija“ obuhvaća elemente vezane uz opće informacije o e-kolegiju, ishode učenja, organizaciju strukture virtualnog prostora e-kolegija, tehnologiju i digitalne alate koji se koriste za realizaciju e-kolegija te mogućnost osiguravanja individualnog plana poučavanja za studente.

Iako se detaljni izvedbeni planovi nastave za predmete objavljuju prije početka nastave na mrežnim stranicama sastavnica Sveučilišta u Rijeci, informacije iz izvedbenog plana je potrebno pregledno objaviti studentima i unutar virtualnog prostora e-kolegija. Pritom je potrebno voditi računa da se studenti mogu uspješno snalaziti u virtualnom prostoru e-kolegija što znači da treba isplanirati odgovarajuću strukturu pomoću blokova ili modula sustava za e-učenje koji prate tematske cjeline usklađene s ishodima učenja.

Posebno je važno navesti i razraditi ishode učenje prema tematskim cjelinama te voditi računa da se studentima prikaže (primjerice, uz pomoć odgovarajuće tablice) na koji su način konstruktivno povezani s aktivnostima praćenja rada studenata i opterećenjem studenata na e-kolegiju (ECTS bodovima). Potrebno je navesti i raspored odnosno vremenski tijek izvođenja hibridnog modela nastave uz navođenje i opis *online* i *onsite* aktivnosti.

Na e-kolegiju je cilj da se, uz osnovne digitalne alate koje nudi odabrani sustav za e-učenje, studentima ponude i ostali digitalni alati, a posebice oni koji ih potiču na aktivno sudjelovanje i međusobnu suradnju. Za sve digitalne alate i tehnologije studentima je potrebno osigurati odgovarajuće upute za korištenje.

Kod organizacije virtualnog prostora e-kolegija trebalo bi nastojati da se studentu omogući individualni put učenja, a proces učenja prilagoditi u ovisnosti o preferiranim kanalima primanja informacija studenta i postignutim rezultatima studenata na različitim aktivnostima.

	Početna (minimalna kvaliteta)	Razvijena (zadovoljavajuća kvaliteta)	Napredna (visoka kvaliteta)
Organizacija e-kolegija			
1. Informacije o e-kolegiju	Studentima su dostupne osnovne informacije o e-kolegiju prema izvedbenom planu (broj sati, broj ECTS-a, nastavnik/ci, teme, način izvođenja nastave, popis obvezne i dopunske literature, izvora, ispitnih rokova, termini za konzultacije s nastavnicima, i sl). Dostupan je raspored odnosno vremenski tijek	Osim osnovnih informacija postoje i dodatne informacije o aktivnostima praćenja rada studenata. Datumi početka i kraja izvođenja svih <i>online</i> i <i>onsite</i> aktivnosti na e-kolegiju su jasno objavljeni, a rokovi za sve obvezne aktivnosti istaknuti (npr. putem kalendara unutar e-kolegija).	Studentima je dostupan detaljan opis izvođenja hibridnog modela nastave koji uključuje navođenje <i>online</i> i <i>onsite</i> aktivnosti, načine praćenja rada i kriterije vrednovanja aktivnosti studenata. Vremenski tijek izvođenja aktivnosti usklađen je s detaljnom strukturom tematskih cjelina te ovisi o dovršenosti i rezultatima na pojedinim aktivnostima.

	izvođenja <i>online</i> i <i>onsite</i> aktivnosti na e-kolegiju.		
2. Ishodi učenja	Ishodi učenja navedeni su u e-kolegiju samo na razini cijelog predmeta.	Ishodi učenja su detaljnije razrađeni i prezentirani studentima za tematske cjeline e-kolegija.	Ishodi učenja su detaljno razrađeni za sve tematske cjeline e-kolegija te su konstruktivno povezivani s metodama poučavanja i učenja i aktivnostima praćenja i vrednovanja rada studenata u tematskoj cjelini i opterećenjem studenata na e-kolegiju (ECTS).
3. Struktura prostora e-kolegija	Virtualni prostor e-kolegija je djelomično strukturiran u blokove ili module (npr. grupirane su tematske cjeline s obzirom na način izvođenja nastave – predavanja i vježbe).	Virtualni prostor e-kolegija je strukturiran u blokove ili module prema tematskim cjelinama koje sadrže pripadne materijale za učenje.	Virtualni prostor e-kolegija detaljno je strukturiran prema tematskim cjelinama koje su usklađene s planiranim ishodima učenja pri čemu se prati dinamika izvođenja <i>online</i> i <i>onsite</i> nastave predmeta.
4. Primijenjena tehnologija	U virtualnom prostoru e-kolegija primijenjene su osnovne mogućnosti i alati odabranog sustava za e-učenje koji se koristi za e-kolegij (npr. prijava u sustav, upravljanje profilom korisnika, pregledavanje osnovnih nastavnih materijala, predaja zadaće, komunikacija putem foruma i poruka, pregled ocjena i sl.).	U virtualnom prostoru e-kolegija primijenjeni su digitalni alati kojima se proširuje funkcionalnost osnovnih mogućnosti sustava za e-učenje (npr. testovi s različitim vrstama pitanja, alat za videokonferencije, webinar, blogovi, umne mape, rječnici, alati za provjeru autentičnosti predanih radova, upitnici i ankete i sl.). Za odabrane digitalne alate dostupne su upute za korištenje na e-kolegiju.	U virtualnom prostoru e-kolegija primijenjeni su digitalni alati koji studente potiču na aktivno sudjelovanje na e-kolegiju i međusobnu suradnju (npr. digitalne značke, igre, ePortfolio, interaktivne prezentacije, wiki i drugi alati za izradu zajedničkih dokumenata, interaktivni alati kao što su Geogebra i matematički kalkulatori, simulatori, virtualni laboratorij za programiranje, alati za vršnjačko vrednovanje radova i sl.). Za odabrane digitalne alate dostupne su upute za korištenje na e-kolegiju.

5. Individualni plan poučavanja	Svi sadržaji unutar e-kolegija dostupni su na isti način svim studentima bez ograničenja.	E-kolegij je organiziran na način da je studentima pristup pojedinim sadržajima ograničen s obzirom na određene uvjete (npr. ostvareni postotak na provjerama znanja, kvizovima i sl.).	E-kolegij je organiziran na način da omogućava studentima individualni put učenja, a proces učenja prilagođava se u ovisnosti o preferiranim kanalima primanja informacija i postignutim rezultatima studenata na različitim aktivnostima.
--	---	---	--

2. Materijali za učenje, oblici i metode e-učenja

Nakon što je u prethodnoj kategoriji navedeno kako ishodi učenja trebaju biti jasno definirani i objavljeni studentima, potrebno je unutar virtualnog prostora e-kolegija studentima prezentirati i odgovarajuće materijale za učenje te isplanirati aktivnosti vodeći računa o primjeni odgovarajućih strategija i metoda učenja i poučavanja te oblika rada u nastavi za postizanje ishoda učenja.

Pod materijalima za učenje podrazumijevaju se ne samo udžbenici, priručnici, zbirke zadataka i sl. nego i svi ostali resursi potrebni za ostvarivanje ishoda učenja na predmetu poput različitih uputa za aktivnosti koje se izvode na e-kolegiju, opisa digitalnih alata i uputa za njihovo korištenje, uputa i obrazaca za vrednovanje rada studenata i dr. Podrazumijeva se i da su svi materijali uključeni u virtualni prostor e-kolegija vjerodostojni, suvremeni, ažurirani za trenutnu akademsku godinu te tehnički ispravni.

Materijali za učenje trebaju biti usklađeni s ishodima učenja te, prema potrebi, koristiti različite medije za prezentiranje, kao i interaktivnost, vodeći računa o preferiranim kanalima primanja informacija studenta. Nije nužno da nastavnici sami izrađuju multimedijske i interaktivne materijale. Umjesto toga mogu uključiti gotove sadržaje, primjerice iz različitih repozitorija ili zbirki digitalnih materijala, vodeći računa o licencama za korištenje.

Vežano uz strategije i metode učenja i poučavanja te oblike rada, važno je da se prilikom njihova odabira u skladu s ishodima učenja na predmetu potiče aktivno učenje i suradničko učenje studenata s ciljem njihove veće motivacije i angažiranosti na e-kolegiju.

	Početna (minimalna kvaliteta)	Razvijena (zadovoljavajuća kvaliteta)	Napredna (visoka kvaliteta)
Materijali za učenje, oblici i metode e-učenja			
1. Dostupnost materijala za učenje i usklađenost s ishodima učenja	Materijali za učenje u virtualnom prostoru e-kolegija djelomično podupiru studenta u ostvarivanju predviđenih ishoda učenja.	Materijali za učenje u prostoru e-kolegija su suvremeni, ažurirani i potpuni i podupiru studenta u ostvarivanju predviđenih ishoda učenja.	Postoje i dodatni materijali koji studenta upućuju na mogućnosti proširivanja znanja izvan predviđenih ishoda učenja i stjecanje dodatnih kompetencija.

2. Način prezentacije materijala za učenje	Materijali za učenje su dostupni u određenom obliku multimedijskog sadržaja (npr. tekstualni format, audio/videosnimka), no nisu interaktivni.	Materijali za učenje dostupni su u više oblika od kojih neki mogu biti interaktivni, uvažavajući preferirani kanal primanja informacija studenata (npr. na istu temu izrađeni su materijali za učenje u formi teksta i kao video prezentacija).	Materijali za učenje predstavljaju kombinaciju multimedijски oblikovanog sadržaja i mogućnosti sustava za e-učenje te ostalih digitalnih alata za postizanje interaktivnosti (npr. lekcije u Merlinu, H5P interaktivni sadržaji i sl.).
3. Strategije i metode	Aktivnosti e-kolegija podržavaju primjenu verbalnih i vizualnih nastavnih strategija i metoda (npr. čitanje, rad na tekstu, gledanje videosnimka).	U e-kolegiju postoje neke aktivnosti koje podržavaju primjenu nastavnih metoda i strategija aktivnog poučavanja (npr. primjena igara, rasprava u forumu).	Na e-kolegiju se kontinuirano primjenjuju raznovrsne sinkrone i asinkrone aktivnosti koje podržavaju interaktivnu primjenu metoda aktivnog poučavanja (npr. simulacija i rješavanja problema).
4. Oblici rada	Na e-kolegiju je predviđen samo individualni rad studenata.	U e-kolegiju postoje neke aktivnosti koji se odvijaju kao suradničko učenje (npr. rasprava, rad u paru).	Aktivnosti e-kolegija podržavaju suradničko učenje (npr. wiki izrada zajedničkog dokumenta, timski radovi) s ciljem veće motivacije i angažiranosti studenata.
5. Autorstvo materijala za učenje	Dostupni su materijali za učenje bez jasno naznačenih autora i/ili licenci za korištenje.	Poznat je autor većine materijala za učenje i licence za njihovo korištenje.	Svi materijali za učenje, uključujući vlastite, imaju definirane autore i licence za korištenje (npr. nastavnik je vlastite nastavne materijale regulirao primjenom licence <i>Creative Commons</i>).

3. Praćenje i vrednovanje

Elementi kategorije „Praćenje i vrednovanje“ usklađeni su s jasnom politikom ocjenjivanja i vrednovanja rada studenata na Sveučilištu u Rijeci koja proizlazi iz Pravilnika o studijima. Rad studenata na predmetu se vrednuje tijekom nastave i na završnom ispitu pri čemu studenti na pojedinom predmetu tijekom nastave kroz oblike kontinuiranog praćenja i vrednovanja mogu ostvariti od najmanje 50% do najviše 70% ocjenskih bodova, dok se preostali postotak ocjenskih bodova može ostvariti na završnom ispitu.

Naglašava se važnost kontinuiranog praćenja i vrednovanja rada studenata prema jasno definiranim kriterijima koji su usklađeni s ishodima učenja te strategijama i metodama učenja i poučavanja. Pri tome se koriste formativni i sumativni oblici vrednovanja te se studentima pružaju pravovremene i jasne povratne informacije o vrednovanju.

	Početna (minimalna kvaliteta)	Razvijena (zadovoljavajuća kvaliteta)	Napredna (visoka kvaliteta)
Praćenje i vrednovanje			
1. Kriteriji vrednovanja aktivnosti	Postoje aktivnosti za praćenje rada studenata na e-kolegiju, no nema jasne veze s ishodima učenja ni uputa o načinu praćenja i/ili kriterija vrednovanja.	Studentima su dostupne upute o načinu praćenja i vrednovanja (bodovanja) s kriterijima za aktivnosti vrednovanja i detaljni opis načina formiranja konačne ocjene iz predmeta.	Kontinuirano se primjenjuju aktivnosti praćenja i vrednovanja te se studentima uz jasne upute i kriterije prezentira njihova veza s planiranim ishodima učenja.
2. Formativno i sumativno vrednovanje	Na e-kolegiju se provodi sumativno vrednovanje (npr. testovi, zadaće), no formativno vrednovanje (npr. testovi za samoprovjere znanja) nije uključeno.	Uz sumativno vrednovanje, formativno vrednovanje (npr. vršnjačko, samovrednovanje) je uključeno samo za neke teme (ishode učenja) u e-kolegiju.	Kontinuirano se primjenjuje formativno vrednovanje svih tema usklađeno sa sumativnim vrednovanjem (npr. testovi za samovrednovanje koriste oblik pitanja koja će se pojaviti na kolokviju i/ili završnom ispitu).
3. Povratna informacija o vrednovanju	Koriste se obrasci za ocjenjivanje pojedinih aktivnosti u e-kolegiju, ali studenti ne dobivaju relevantne i/ili pravovremene povratne informacije (npr. samo im se upisuju bodovi za aktivnosti).	Koriste se obrasci za ocjenjivanje svih aktivnosti vrednovanja u e-kolegiju, a relevantne i pravovremene povratne informacije se studentima dostavljaju na razini grupe (npr. točna rješenja za pitanja/zadatke s velikim brojem netočnih odgovora objavljuju se u forumu).	Koriste se obrasci ili rubrike za ocjenjivanje, a relevantne i pravovremene individualne povratne informacije se dostavljaju svakom studentu za sve aktivnosti e-kolegija.

4. Komunikacija

Putem elemenata istaknutih u kategoriji „Komunikacija“ naglašava se kako je važno studente redovito, pravovremeno i dosljedno obavještavati o svim aktivnostima na predmetu, koristeći odgovarajuće kanale za komunikaciju dostupne unutar virtualnog prostora e-kolegija.

Komunikacija između studenata i nastavnika treba se odvijati prema jasno definiranim uputama i protokolima, što vrijedi i za međusobnu komunikaciju studenata na e-kolegiju. Dodatno, važno je studente poticati na aktivnu komunikaciju i interakciju s ciljem ostvarivanja ishoda učenja.

Nastavnici trebaju redovito prikupljati i obrađivati povratne informacije o iskustvima studenata na e-kolegiju (npr. korištenjem anketa unutar sustava za e-učenje) te ih koristiti za unaprjeđenje e-kolegija, kao i redovito obavještavati studente o učinjenim unaprjeđenjima temeljenima na njihovim povratnim informacijama.

	Početna (minimalna kvaliteta)	Razvijena (zadovoljavajuća kvaliteta)	Napredna (visoka kvaliteta)
Komunikacija			
1. Informiranje studenata	Koriste se kanali za komunikaciju unutar virtualnog prostora e-kolegija, ali se informiranje studenata o aktivnostima na predmetu ne vrši redovito i/ili dosljedno.	Korištenjem kanala za komunikaciju unutar virtualnog prostora e-kolegija, se studente redovito informira samo o nekim aktivnostima na predmetu (npr. najave kolokvija i ispita).	Studente se redovito i dosljedno informira o svim <i>online</i> i <i>onsite</i> aktivnostima na predmetu korištenjem kanala za komunikaciju unutar virtualnog prostora e-kolegija
2. Komunikacija među studentima i nastavnicima	Postoje kanali za osnovnu komunikaciju s nastavnikom, no studentima nije jasno navedeno kako i kada se oni koriste.	Koriste se kanali za komunikaciju unutar prostora e-kolegija između studenata i nastavnika i definirano je kada se koji treba koristiti.	Komunikacija između studenata i nastavnika unutar prostora e-kolegija provodi se redovito, prema jasno navedenim i objavljenim uputama i protokolima za komunikaciju.
3. Komunikacija među studentima	Postoje kanali za međusobnu komunikaciju studenata, no nastavnik ne potiče studente na komunikaciju.	Studenti koriste kanale za komunikaciju unutar prostora e-kolegija i potiče ih se na komunikaciju od strane nastavnika te je definirano kada se koji kanal treba koristiti.	Komunikacija među studentima je element za postizanje definiranih ishoda učenja te su jasno definirane aktivnosti s pravilima za komunikaciju i načinima vrednovanja (npr. zajednička diskusija putem wiki alata za suradničko pisanje).
4. Povratna informacija o iskustvu na e-kolegiju	Prikupljaju se povratne informacije o iskustvima studenata na e-kolegiju (npr. anketiranjem na kraju izvođenja nastave) no studenti ne dobivaju povratne informacije o rezultatima.	Prikupljaju se povratne informacije o iskustvima studenata na e-kolegiju koje se koriste za buduće unaprjeđenje e-kolegija i studenti se obavještavaju o rezultatima i izvršenim unaprjeđenjima.	Kontinuirano se prikupljaju i obrađuju povratne informacije o iskustvima studenata na e-kolegiju koje se koriste za unaprjeđenja nastavnog procesa tijekom izvođenja e-kolegija i studenti se redovito obavještavaju o rezultatima i izvršenim unaprjeđenjima.

Reference

1. Bates, A. W. (2019). *Teaching in a Digital Age – Second Edition*. Vancouver, B.C., Tony Bates Associates Ltd. Dostupno online: <https://pressbooks.bccampus.ca/teachinginadigitalagev2/> (9.5.2020.)
2. Centar za e-učenje, SRCE. *Procjena e-predmeta prema razini primjene tehnologije e-učenja*. Dostupno online: <https://moodle.srce.hr/procjena-epredmeta/> (25.11.2020.)
3. Huertas, E. et al. (2018). *Considerations for quality assurance of e-learning provision, Report from the ENQA Working Group on quality assurance and e-learning*. Brussels, European Association for Quality Assurance in Higher Education AISBL. Dostupno online: <https://enqa.eu/indirme/Considerations%20for%20QA%20of%20e-learning%20provision.pdf> (25.11.2020.)
4. Kear, K. et al. (2016). *Quality Assessment for E-learning: a Benchmarking Approach (Third edition)*.
5. Nacionalno vijeće za znanost, visoko obrazovanje i tehnološki razvoj (2016). *Kriteriji i postupci za vrednovanje online studija*. Dostupno online: <https://www.azvo.hr/images/stories/vrednovanja/Kriteriji%20za%20vrednovanje%20online%20studija.doc> (25.11.2020.)
6. Povjerenstvo za implementaciju e-učenja Sveučilišta u Rijeci (2009). *Preporuke za izradu obrazovnih materijala za e-učenje*. Dostupno online: http://eqibelt.srce.hr/fileadmin/dokumenti/tempus_eqibelt/outcomes/Preporuke_e-ucenje_2009_UNIRI.pdf (25.11.2020.)
7. Sveučilište u Rijeci (2020). *Model izvođenja nastave na Sveučilištu u Rijeci u akademskoj godini 2020./21*.

Prvu verziju dokumenta koja je usvojena na 5. sastanku Povjerenstva za *online* učenje Sveučilišta u Rijeci 26. siječnja 2021. godine pripremila je Radna skupina za izradu preporuka za e-učenje na Sveučilištu u Rijeci u sastavu:

dr. sc. Maja Gligora Marković
 prof. dr. sc. Nataša Hoić-Božić
 izv. prof. dr. sc. Vedrana Mikulić Crnković
 izv. prof. dr. sc. Petra Pejić Papak
 izv. prof. dr. sc. Ivan Štajduhar

Dokument je doradila Radna skupina za izradu prijedloga razvoja mehanizama za mjerenje kvalitete *online*/hibridne nastave pri Odboru za osiguravanje i unapređivanje kvalitete Sveučilišta u Rijeci u sastavu:

dr. sc. Maja Gligora Marković
 prof. dr. sc. Nataša Hoić-Božić
 doc. dr. sc. Martina Holenko Dlab
 izv. prof. dr. sc. Zoran Ježić
 doc. dr. sc. Jasminka Mezak
 prof. dr. sc. Duško Pavletić
 izv. prof. dr. sc. Sanja Smojver Ažić